

Україна у фокусі

16 – 22 березня

2015 року

ЗМІСТ

<i>I. Огляд політичних подій за тиждень.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Аналітична довідка.....</i>	<i>5</i>
<i>ВИЗНАННЯ «ДНР» І «ЛНР» ОКУПОВАНИМИ ТЕРИТОРІЯМИ: КОНСТАТАЦІЯ ОЧЕВИДНОГО.....</i>	<i>5</i>

I. Огляд політичних подій за тиждень

16
березня

У зоні проведення АТО кількість провокацій з боку сепаратистів скоротилась, але обстріли загалом не вщухають. У штабі АТО повідомили, що в ніч з 15 на 16 березня вздовж всієї лінії розмежування противник 12 разів відкривав вогонь по підрозділах сил АТО переважно зі стрілецької зброї. Найбільша кількість інцидентів зафіксована на Донецькому напрямку.

У Сімферополі пройшли «святкові» заходи до річниці з дня проведення так званого референдуму, в результаті якого Росія анексувала Крим. Інформаційний сайт «Крим. Реалії» передав, що захід був не велелюдний. На площі біля кримського парламенту зібралися близько тисячі кримчан, які тримали в руках кримські, російські, а також кримськотатарські прапори.

17
березня

З метою реалізації мінських домовленостей Верховна Рада ухвалила постанову, яка визначила райони Донбасу з особливим порядком самоврядування. Згідно з документом, до окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких тимчасово запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування, належать райони або їхні частини, міста, селища і села, які розташовані на території, розташованих між держкордоном України з РФ, зрізом води Азовського моря і лінією, яка визначена додатком до цієї постанови, який відповідає меморандуму від 19 вересня. Крім того, депутати визнали окремі території Донбасу окупованими.

Ватажок донецьких бойовиків Олександр Захарченко заявив про намір захопити всі населені пункти, де минулого року проводився так званий «референдум про незалежність «ДНР». За його словами, тільки після захоплення цих міст можлива подальша політична співпраця з Україною. Як відомо, так званий «референдум» відбувся, зокрема, в Маріуполі, Слов'янську та інших містах Донбасу.

Верховна Рада схвалила допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України у 2015 році для участі у багатонаціональних навчаннях. Окрім цього депутати схвалили звернення до Ради безпеки Організації Об'єднаних Націй та Ради Європейського Союзу про розгортання на території України міжнародної операції з підтримання миру і безпеки.

18
березня

У самопроголошених «ДНР» та «ЛНР» вважають, що після ухвалення постанови про статус Донбасу жодних компромісів із Києвом бути не може. Про це йдеться у спільній заяві глав псевдореспублік Олександра Захарченка та Ігоря Плотницького. В свою чергу, міністр закордонних справ Росії Сергій Лавров також наголосив, що не вдоволений рішенням Верховної Ради, оскільки воно, на його думку, грубо порушує мінські домовленості. Очільнику російського МЗС видається несправедливим, що цей закон передбачає «звільнення окупованих територій й заміну практично всіх обраних населенням цих територій осіб на когось ще».

19
березня

Євросоюз залишить режим економічних санкцій проти Росії доки мінські домовленості не буде імплементовано в повному обсязі. Про це повідомив президент Європейської ради Дональд Туск за результатами першого дня засідання Європейської ради у Брюсселі. Він також наголосив, що Європейська рада «продовжуватиме підтримувати виконання Україною програми реформ, у тому числі фінансово».

Наглядова рада держкомпанії «Укртранснафта» тимчасово відсторонила Олександра Лазорка від виконання обов'язків голови правління компанії, якого звинувачують у тому, що державна нафта викачувалась з нафтопроводів і перероблялась на НПЗ групи Ігоря Коломойського «Приват». Губернатор Дніпропетровської області Ігор Коломойський, який у супроводі озброєних людей прибув в офіс держкомпанії «Укртранснафта», заявив, що має наміри перевірити легітимність нового керівника Юрія Мірошника, тим часом, образивши нецензурною лайкою журналіста радіо «Свобода» Сергія Андрушка.

Ігоря Коломойського необхідно зняти з посади губернатора Дніпропетровської області. Зробити це Петра Порошенка закликав депутат від БПП Мустафа Найєм. Він наголосив, що компанія «Укртранснафта» – один із ключових інфраструктурних активів фінансово-промислової групи «Приват», головним акціонером якої є Коломойський. Тому в Коломойського як у держслужбовця першої категорії виникає конфлікт інтересів. В свою чергу, Комітет ВР з питань свободи слова та інформаційної політики, Міністерство інформаційної політики та низка журналістських об'єднань зажадали від Ігоря Коломойського публічних вибачень перед журналістом Сергієм Андрушком за завдані образи.

20
березня

Ситуація в зоні АТО має тенденцію до загострення. Про це сьогодні повідомив речник антитерористичної операції Андрій Лисенко. За його словами, напруга і збройні провокації з боку бойовиків зберігаються по всій лінії розмежування. Вперше за місяць перемир'я українські військовослужбовці потрапили під вогонь танків і «Градів» з боку території, окупованої терористами.

II. Аналітична довідка

ВИЗНАННЯ «ДНР» І «ЛНР» ОКУПОВАНИМИ ТЕРИТОРІЯМИ: КОНСТАТАЦІЯ ОЧЕВИДНОГО

17 березня Верховна Рада України ухвалила постанову, якою визнала території Донецької та Луганської областей, що їх контролюють самопроголошені Донецька народна республіка («ДНР») та Луганська народна республіка («ЛНР»), тимчасово окупованими. Того ж дня парламент ухвалив зміни до закону «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей», якими передбачив, що ці території отримають розширені автономні права лише після того, як на них відбудуться вільні та демократичні місцеві вибори відповідно до українського законодавства та міжнародних стандартів. Крім того, ще однією ухваленою постановою депутати визначили географічний кордон тимчасово окупованих територій.

*Що означатиме визнання
епідконтрольних українській владі територій окупованими?
Як це може вплинути на подальшу долю сепаратистських регіонів?*

Законодавча активність народних депутатів була прямо пов'язана з останньою Мінською угодою, укладеною 12 лютого 2015 р., яка зобов'язала Україну протягом 30 днів закріпити кордони непідконтрольних їй територій. Очевидно, парламент використав цю нагоду для того, аби продемонструвати своє бажання виконувати план мирного врегулювання конфлікту і водночас досягти власних цілей. Одна з ключових проблем для української сторони в її зобов'язаннях згідно з Мінською угодою-2 полягала в тому, що вона повинна була надати непідконтрольним їй територіям розширену автономію. Це, зокрема, було однією з умов відновлення контролю над державним кордоном із Росією. Зрозуміло, що в умовах окупації цих територій російськими військами і проросійськими сепаратистами надання їм широкої автономії було не лише невігідно Україні, а й практично нездійсненно. Відповідно, законодавче

закріплення умови надання такої автономії – проведення чесних місцевих виборів – стало достатньо вдалим кроком, покликаним зняти з України відповідальність за виконання цього пункту. Очевидно, що провести подібні вибори на окупованих територіях у нинішніх умовах просто неможливо, тому українська влада зможе законно відкласти надання автономії окупованим територіям Донбасу до кращих часів. З іншого боку, навряд чи хтось зможе дорікнути Києву за порушення Мінських угод: вони так само містять пункт про проведення місцевих виборів, а додаткові умови їх демократичності та відповідності міжнародним стандартам навряд чи можуть викликати будь-які заперечення.

У цьому контексті визнання територій «ДНР» і «ЛНР» тимчасово окупованими є радше другорядним у практичному сенсі, хоча й важливим у сенсі символічному. Окупація частини території Донбасу російськими силами і

підконтрольними їм бойовиками вже давно не є секретом, однак до останнього часу українська влада відмовлялася визнавати цей очевидний факт, імовірно бажаючи зберегти шанс для дипломатичного врегулювання конфлікту. Ухвалена парламентом постанова натомість офіційно закріпила існуючий статус-кво, згідно з яким українська влада намагається зняти з себе всю відповідальність за життєдіяльність самопроголошених республік. Іншими словами, визнання окремих територій Донбасу окупованими стало своєрідним сигналом Києва щодо небажання фінансувати сепаратистські анклав.

Відповідно, негативна реакція на ухвалені документи представників Росії не має викликати подив. Цілі Москви щодо «ДНР» і «ЛНР», вочевидь, лишаються тими самими, що й раніше – а саме, зберегти політичний контроль над цими утвореннями, однак змусити українську владу фінансувати їхню життєдіяльність. У практичній площині затверджені парламентом документи навряд чи матимуть серйозний вплив на реалізацію цих завдань Кремля – більш важливою, наприклад, видається поточна суперечка між українським «Нафтогазом» і російським «Газпромом» з приводу того, чи зобов'язаний перший платити

останньому за газ, поставлений тим на окуповані території. Однак у площині дипломатичних відносин дії українського парламенту небезпечні для Росії саме тим, що дають змогу Києву цілком законно зняти з себе відповідальність за виконання важливих пунктів Мінських домовленостей.

Поза тим, прийняття постанови про визнання територій «ДНР» і «ЛНР» окупованими може мати значення як перший етап вироблення когерентної стратегії української влади щодо взаємодії з неконтрольованими територіями. Така стратегія має включати вироблення чітких правил політичних, економічних, фінансових, юридичних, соціальних і гуманітарних відносин з сепаратистськими утвореннями, які були би прямо зумовлені їхнім статусом як окупованих. Очевидно також, що заради повернення цих територій до складу України центральна влада має виробити різні принципи ставлення до політичного керівництва і населення самопроголошених республік. Найближчий час має показати, наскільки підготовленим виявиться керівництво держави до оформлення доволі хаотичних відносин із «ДНР» і «ЛНР» в угоду державну політику.

Висновки

Таким чином, ухвалені Верховною Радою зміни до закону про особливий статус окремих регіонів Донбасу стали виправданим рішенням української влади, спрямованим зняти з себе відповідальність за виконання невідповідного та нереалістичного в поточних умовах пункту про розширення автономії сепаратистських територій. Водночас визнання цих територій тимчасово окупованими варто розглядати як політичне оформлення існуючого статус-кво, практичне значення якого може проявитися радше як стимул до розробки та імплементації повноцінної державної стратегії по відношенню до неконтрольованих територій Донбасу.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Марія Золкіна

Олексій Сидорчук

Редактор випуску: Ірина Філіпчук